

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristolna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Horočina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani

Kmetijska družba v farovških rokah.

Zadnji ponedeljek je bil za kranjskega kmeta žalosten dan. Njegov najdražji zaklad mu je ugrabila duhovščina. Ogromno premoženje, morda nad en milijon kron, ki ga je zbiral skozi leta in leta naš ubogi kmet v znoju svojega obraza in s trudom žuljevih rok, ni več last kmetov, marveč imetje, s katerim lahko razpolagajo svojevoljno razni Lampeti. Zadnji ponedeljek se je vršil namreč občni zbor Kmetijske družbe. Klerikalci so izdali zanj bojni klic: Kmetijska družba kmetu! Na občnem zboru pa se je kmalu videlo, da je duhovščina s tem klicem le kmete varala in da je postal samo oni klic resničen, ki pravi: Kmetijsko družbo Lampetu! Res je bilo zbranih na občnem zboru nad tisoč ljudi. A žalosten je bil pogled na tiste zapeljane kmete, ki so prišli na ta shod sami sebi jamo kopat. Žalostno je bilo tem bolj, ker so tisti kmetje, ki so prišli s klerikalci na občni zbor, pokazali, da ne znajo ceniti svojega kmečkega ponosa, svoje kmečke moči in svoje kmečke neodvisnosti. Kakor tisti mali in nedolžni otroci, ki jih spremelja mati prvi dan v šolo, so bili tisti kmetje, ki so šli na tem občnem zboru v boj za »S. L. S.«. V gruclah po štiri, pet, šest, deset so hodili po Ljubljani. Pred njimi pa je nosil zvonec njihov župnik ali pa kaplan. Ljubljanci so se jim smejali in so jih pomilovali, ko so to videli. Zgledalo je ravno tako, kot da bi duhovnik za vse druge mislil in kakor da bi kmetje sami ne imeli nobene razzodnosti. Ravno tako, kot na cesti, je bilo tudi v Unionski dvorani, kjer se je vršil občni zbor. Tudi tamkaj so stali pristaši »SLS.« v gruclah, sredi grucl pa župniki in kaplani. Očividno so se bali za svoje ovčice, da se jim ne izgube. Kdor je bil na občnem zboru, mora priznati, da so vladali na njem župniki, kaplani in moznarji. Celo frančiškani so bili tamkaj. Kmetje, ki so pristaši »S. L. S.«, so smeli samo takrat roke vzdigniti in usta odpreti, ko je to ukazal in dovolil

župnik. Sicer pa so bili ti reveži samo orodje, s katerim si je delala duhovščina kapital za svoj žep.

Pa bo vzlic temu prišel kdo in bo delal, da je sedaj šele Kmetijska družba v kmetijskih rokah. Ponosno se bodo tolkli kmetje »SLS.« po prsih, češ: »Mi smo zmagali!« Reveži, ubogi reveži! Še bridko se hoste kesali te svoje zmage! jim lahko vržemo v obraz. Na občnem zboru so se izpremenila pravila družbe. Ta izprememba je pa taka, da bo od sedaj naprej samo Lampe komandant v Kmetijski družbi in da bodo z njenim premoženjem razpolagali le farovski ljudje. Ako bi Kmetijska družba res hotela biti za kmeta, zakaj pa se potem vanjo štuli duhovščina? Samo odbor Kmetijske družbe pogledjmo, pa vemo, da v njem ne bodo kmetje drugega delali, kot kimali, ker drugega delati ne bodo smeli. Tega klerikalcem še ne zamerimo, da so namesto kmeta volili za predsednika graščaka Povšeta. Neodpustljivo pa je, da niso volili za podpredsednika kmeta, marveč kaplana Lampeta, torej človeka, ki še krave od bika dobro ne loči! To je tem bolj neodpustljivo, ker že itak sede v odboru Kmetijske družbe tudi še drugi duhovniki, kakor fajmošter Hladnik, fajmošter Piber in kanonik Kalan. Kdor torej trdi, da je sedaj Družba kmetijska in od kmeta, se zelo moti. Do tega prepričanja — da ni — bodo prej ali slej prišli tudi tisti »kmetje«, ki so se v ponedeljek pehali za Lampeta. Vprašajte te ljudi, kaj so sklenili, in videli bode, da vejo samo to, da so iz družbe izključili Ribnikarja. Če bi klerikalni kmetje vedeli, kaj delajo, ko so naglo glasovali za izpremembo pravil, bi ne mogla biti sprejeta taka pravila kot jih je Lampe sestavil.

Samo § 12., točka 15, novih pravil je že tak, da so z njim kmetje izgubili vse premoženje z družbo vred. Sedaj ima namreč glavni odbor (in v tem odločuje samo Lampe in druga duhovščina) pravico, da lahko izpremeni družbo v kak deželen ali državen zaved. Občni zbor nima končno pri tej izpremembi nobene besede.

(Konec prih.)

Razgled po svetu

Čenstohovska obravnava.

Začela se je obravnava proti zločinskemu menihu Macohu in njegovi ljubici. Macoh je obtožen, da je ubil moža svoje ljubice in okradel čenstohovsko Mater Božjo.

Turško-laška vojna.

Lahi so bombardirali mesto Bajrut v Mali Aziji. Laške granate so trgale ljudem roke in noge, zato bo malo ranjencev okrevalo. Ali je takšnih nečloveških mesarij treba? Zakaj ne gredo na vojsko v prve vrste tista visoka gospoda, ki je za vojevanje najbolj navdušena? Gospodi pač bolj diše mastne plače, kot pa granate.

Klerikalna sodba o klerikalcih.

Na Češkem so razdeljeni klerikalci sedaj na 4 skupine, od katerih ima vsaka »ravo« pkrščansko politiko v zakupu. Moralno podlago tega »živahnega« klerikalnega gibanja označa vodja zapadnočeških klerikalcev, duhovnik Havelka, takole: »Kje so tu enotne misli? Kje složno delo in vzajemna pomoč? Kje potrebna disciplina? A glavno, kje je medsebojna ljubezen med organizirani pristaši križa?« Tole zadnje vprašanje bi tudi mi stavili klerikalcem in bi jih še vprašali, zakaj tako vpajo, da brez vere ni nobeno življenje mogoče, če sami med sabo te vere ne vrše?

Velike tatove spuščajo, male obešajo.

Lani je bil obsojen ravnatelj petrograjske policije Lopuchin zaradi veleizdajstva in zvez z anarhisti na osemleten izgon v Sibirijo, kjer živi s celo svojo družino in soprogo, kneginjo Urusovo. Sedaj sporočaja ruski listi, da bo Lopuchin pomiloščen in da se mu dovoli povrnitev v Petrograd.

Vseučilišče v Palestini.

Bogati veletržec s čajem Visocki z Ruskega je podaril 100.000 rubljev za ustanovitev vseučilišča v Palestini. Amerikanski bogataš Schiff je pridal 100.000

dolarjev, baronka Oppenheim iz Berolina pa 300.000 mark, in prvi milijon kron je bil zbran. Turška vlada spočetka ustanovitve tega vseučilišča ni hotela dovoliti, sedaj se je pa premislila in dovolila ustanovitev.

Kitajski kopniški stotnik.

Marsikdo se bo še spominjal na nemškega čevljarja, kako je igral v Kopniku stotnika ter vodil za nos župana in celo mesto. Nekaj podobnega se je prigodilo na Kitajskem. Samo konec je bil bolj krvav, kot pri nemškem čevljarju. Kot znano, imajo na Kitajskem revolucijo. V tamošnjem mestu Noulingu je nastal kraval. Po ulici je bilo slišati žvenket orožja, od daleč pa pokanje pušk in kmalu nato se je pokazal pred mestnim ozidjem vodja revolucionarjev Fang iz sosednega mesta Vuhu z mnogobrojnimi spremstvom. Ko prebivalci niso kazali do njega dosti zaupanja, je dal na nje streljati — pri čemur je bilo ustreljeno 16 ljudi — in se utaboril pred ozidjem. Vkljub ugovorom Evropejcev in uradov so mu odprli mestna vrata, izročili večji znesek denarja v revolucionarske namene in spustili njegove čete v mesto. »General« Fang se je nato polastil mestne blagajne, med tem ko je njegovo moštvo primerno gospodarilo po mestu. Stvar se je pojasnila šele tedaj, ko se je približal od mesta Vuhu oddelek pravih revolucionarjev, kateremu je pokazala »generalova« četa pete. Pokazalo se je, da je igral revolucionarskega generala nek neznan, drzen ropar. Dva meščana, ki sta agitirala za to, da so ga sprejeli in mu odprli mestna vrata, so kratkoma obglavili. — Takšne so zabave za časa revolucije.

Slovenija

s Napredni kmetje v Beli Krajini od dajo svoje glasove dne 14. t. m. svojemu rojaku Juliju Mazelletu, veleposestniku na Krupi.

s Klerikalni kandidat za Belo Krajino je učitelj Drmastja. Klerikalni kmetje so hoteli župana z Lokvice, gosp. Mihelčiča, pa strankino vodstvo tega ni dovolilo.

s Zgradba belokranjske železnice. Na podlagi ofertne obravnave je oddalo železniško ministrstvo zgradbo belokranjske železnice. Proga je razdeljena na sedem stavbnih delov. Zgradbo 1. in 2. dela je dobil podjetnik dr. Samohrd iz Brna, 3. in 4. dela podjetnik Biedermann iz Inomosta, ki pa namerava to prevzetej prodati, 5., 6. in 7. dela pa podjetnik Lončarič iz Ljubljane. Otvoritev železnice je določena na dan 1. maja 1914. Čuje se nekaj, da namerava neko podjetje prevzeti samo vse goštilne in vso dobavo živil v lastno režijo. Pozor, Belokranjci, da vam ne vzamejo za služka!

s Kmetijsko družbo so na zboru v večini se nahajajoči klerikalni kmetje izročili popolnoma v roke klerikalni stranki. Ker je ta osvojitev le ena točka ostalega klerikalnega programa, bomo o stvari v listu prihodnjič obširneje še izpregovorili. Nasproti klerikalnemu programu postavimo svoj kmečki program!

s Orožniških upokojencev provincijalni odbor za Kranjsko naznanja, da se vrši njega občni zbor v nedeljo dne 3. marca 1912 ob 3. popoldne v restavraciji »Novi svet« v Ljubljani. Vspored obsega poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in slučajnosti. Gg. kolegi se vabijo, da se istega polnoštevilno udeležijo.

s Pametno ravna jo samo tiste naše gospodinje, ki pri pripravljanju kave rabijo Kolinsko kavno primes, kajti ta kavna primes je najboljši kavni pridatek in samo z njo se napravi okusno kavo, ki ima lepo barvo in prijeten vonj in jo zaradi tega vsak najraje pije. Pa tudi narodna dolžnost naših gospodinj je kupovati Kolinsko kavno primes, kajti ta kavni pridatek je edino res pristno domače blago te vrste. Mi izborna domača Kolinsko kavno primes našim slovenskim gospodinjam najtopleje priporočamo!

o Ljubljanska okolica o

lj Št. Vid nad Ljubljano. Javno vprašanje na šentvidsko osrečevalno jaro gospodo. Ali je pravično in zakonito, izdajati ljudem, ki imajo veliko premoženja, za v bolnišnice ubožne liste, med tem, ko se brojski vižmarski in poljanski reveži prezirajo. Znano je, da je že nad 20 let poteklo, odkar je »Marince« na Brodu umrla ter zapustila 4000 K za ravnokar imenovane reveže, pa do danes še nobeden niti vinarja ni dobil od te ustanove. Prosimo vas, gosp. župnik, kje in kako je s tem denarjem, uredite zadevo tako, da bodo reveži dobivali takoj iz te zapuščine njim pripadajoče deleže, ker sicer ako se to ne zgodi, smo prisiljeni na prošnje teh revežev celo zadevo naznaniti c. kr. deželni vladi, kajti takega premoženja čuvarica je c. kr. vlada, ne pa Klanfarjevi Toneti, Kozlarji, Jakelči itd. Samoobsebi je umevno, da dokler ni tožnika, ni sodnika. Bodite gospodje tedaj prepričani, da ne bomo pustili zadevo, da bi se kar po šentvidsko rešila. Dajte bogu kar je božjega, cesarju pa, kar je cesarjevega in tem revežem pa, kar je njihovega. Toliko za danes.

lj Iz Dola pri Ljubljani. Kakor že znano, so klerikalci iz Dola pri občinski volitvi do tal pogoreli. Prevzeti od svete jeze, vložili so rekurz — poskušati hočejo še enkrat svojo srečo. Naj bo — če bo!?! Vsajajo se najbolj čuki, posebno Kuharja, organist, bolje rečeno »pastirček« in one Merkučeve slabosti iz pekarije. Kuharja sta si že pri agitaciji zaslužila zlate kolajne — posebno pa »faberška mama«.

Čudno, vso zimo jo ni bilo na dan, v mehkih pernicah pestovala je svoja dva pinčka, a kakor hitro je bila razglašena volitev, oviral jo ni ne visoki sneg, ne pinče — kramljala je vedno v kovačnici pri »Jožetu«, kjer so jo tudi sedaj po volitvi večkrat videli. Čudno, da ima tako visoka dama svoj »najljubši prostorček« v kovačnici? Morda si hladijo jezo ob prijetnem pihu kovaškega meha?

lj Dol pri Ljubljani. Nekoliko pojasnila na naše občinske volitve in laži »Domoljuba«. Dopisnik »Domoljuba« pričinja, češ, da so volitve pri nas zadnje. — Vprašamo torej, kdo je volitve zavlekel? Pravi, da je že večina občin govorilo. A sedaj, hvala bogu, je govorila tudi naša in prav dobro je odgovorila na laži in psovke »Domoljubove«. Pravi, da se jim ne gre za osebe, le za stranko; tu se vidi, da ima dopisnik zelo slabe moze za sabo. Mi pa odločno rečemo, da ne poznamo nobene stranke, pač pa delavnost naših kmečkih mož, na čelu jim župana Šimenca, ki lahko s ponosom rečemo, da je ena prvih, naj si bo glede doklad in nje stanja. V Ihan smo šli preprečevati goljufije, ki so jih uganjali pri kupčiji z Navžarjevim premoženjem, ko so vrgli v škodo občine celih 5000 K. In kakšne zaslužke je imel bivši župan? Na čelu tega je bil župnik ihanski. Kar se tiče občinskih volitev dolških, bi bilo najlepše, da bi bil molčal, ker so ravno vse posledice in ostanki padli na klerikalce. Odločno oporekamo, da pri nas hinavcev, potuhnjencev in neznačajnežev ni; so samo odločni možje, ni jim košček kruha in kozarec vina pri škarpri vse. Pač pa da se pošteno prežive; če bi imeli take dohodke kot jih ima dopisnik, ne bi se jim treba mučiti pri škarpri. Kaj pa v tovarni, tam morajo ljudje za borno mali zaslužek še barvo požirati, potem se pa še naravnost nanje pritiska, da morajo tako voliti, kot se jim zaukaže, drugače pa izgube delo. Nesramna laž je tudi, da sta dva moža iz Beričevega pobirala na župnikovo ime. Odkrili smo pa na zahtevo klerikalno-nemško zvezo v Dolu, ki ima namen, kmeta tovarni vsužnjiti in ga oropati vseh pravic. Ali nista ravno vaša dva prva agitatorja lagala in na naše ime pobirala pooblastila, ta dva se odlikujeta dobro v lažeh, posebno eden je govoril stvari, ki jih svet še slišal in videl ni. Agitirali in lagali ste že skozi tri mesece. A mi smo delali le zadnji teden, a če smo, smo pošteno. Stopili smo z mirno vestjo in jasnim obrazom pred vsakega volilca z zavestjo, da smo že v teh desetih letih, odkar stojimo na čelu občine, mnogo storili za ljudstvo. Vi ste podtikali nam pri agitaciji razporoko in francoske razmere. Lagali ste, češ, saj smo za starega župana in ga hinavsko postavili v III. razredu, ker ste vedeli, da propadete. Zakaj ga niste postavili v I. razredu, ki ste upali popolnoma na zmago? Ali tudi tukaj vas je ofrnelo. Zakaj ste samo župana Šimenca napadli na prižnici v cerkvi, da ni

podpora krmil županovo delo, saj se on ni nikdar bahal. Resnica je, da se je on dosti trudil za podporo. Župnik Kastelic se je tudi razkoračil na leci, češ, zakaj se meša v občinske volitve, prvič zato, ker je 24 let star in ker dosti davka plačuje. Radi mu priznamo njegove pravice, vendar smo pričakovali od njega več resnosti pri volitvah, da ne prekorači tako daleč svojega poklica, da kot dušni pastir vodi svojo čredo skupaj in jo ne razkropljuje. Povedal je tudi, da je več študiral kot mi drugi. Mi mu povemo to-le: da za občinske volitve smo dosti študirani, zato smo pa tako lahko sijajno zmagali. Povemo tudi, da vi nimate toliko za govoriti pri volitvah, ker ne plačate nobenih občinskih doklad. Kakšni poštenjaki ste, pokazali ste pri volitvah; odkod je prišlo onih 11 glasovnic nemško - slovenskih, ki niso bile od županstva izdane, in eno pooblastilo, ki je imelo ime ponarejeno? Kdo je dal dve glasovnici na eno ime in jo je moral prav poljevo nazaj vzeti? Ali ni vse to goljufija? Zanimivo je tudi od mladega Špura, ki je hotel naenkrat zajahati brzega konja. Do zadnjega je udrihal po klerikaleih, ko je uvidel, da ga mi ne postavimo za kandidata, jo je hitro presukal, ter so ga res nasprotniki postavili za kandidata. Bil je tako prepričan, da nas potem kar pohrustajo. Začel je z najhujim agitatorjem in prej največjim nasprotnikom, Jožetovim fantom, strastno agitirati podnevi in ponoči. V njegovi fantaziji je še pravil, da on zajše konja, Pernat z Beričevega pa osla, a ni se mu posrečilo, ušel mu je še celo osel, ker se ne mara z njim bratiti. Dan pred volitvijo je korakal mogočno skozi Dol ter vpil: Danes agitiram kot hudič in res sta šla z onim fantom tudi na Hrib. Tam so bili ravno naši trije na kupčiji v hlevu, a glejte, prej tako mogočen, srčen junak, pobrisala sta jo prav po čukovsko na hlev pod streho. Naši so jih opazili, jih poklicali doli, prišla sta vsa opajčevana iz podstrešja. Zlobni jeziki vzbujajo sedaj vsakovrstne dovtype, oni pravijo, da so kovači nevarni za med slamo, ki se pečajo le z ognjem, drugi pa zopet pravijo, da sta bila na jajčji kupčiji. Špura ima tudi obljubljen velik zaslužek pri novih zvoneh, za enkrat se mu račun še prekriža. Na svidenje!

Iz Kašlja pri D. M. v Polju. Naša pritožba glede občinskih volitev še ni bila rešena in že je bil za župana izvoljen naš največji nasprotnik Jakob Dimnik. Glavna stvar pri teh volitvah pa ni bila volitev, pač pa pijančevanje in streljanje. Vsi odborniki, brez izjeme, so bili ta dan pijani. Zakaj pač ne? Pilo se je zastoj. Vzlic temu, da so bili vsi odborniki pijani, vendar ni bilo pravega veselja. Župan Jokel je rekel svojemu tajniku Nacetu: »Nace, napiva se, zadnjikrat si tajnik.« Nace pa mu je odgovoril: »Jokel, zadnjikrat si župan. Samostojna kmetška stranka preveč napreduje. Napijva se.« In pijano je bilo

vse, prav po klerikalnem receptu. Ob 8. zvečer pa so prišli Čuki in »zašpilali« so tri točke. Prva točka: »Goljufija naj živi!« Druga: »Jokelj, Nace in 15.000 K.« Tretja: »Mrcina, njegova žena in Čuki.« Župan je bil nad to mačjo godbo zelo vesel. Igrali so tako dobro, da so si vsi gosti zamašili ušesa z ruto. Dovolj rečeno, ako je njih vodja mizar, ki niti not ne pozna. Še nekaj glede streljanja. Da se strelja ob županovi izvolitvi, ni to nič posebnega. Ali, da se je pri nas streljalo raz cerkven stolp, to je pa vendar nekaj posebnega. V kateri vasi, v kateri občini se je porabilo cerkev za strankarske namene? Nikjer! Kaj takega je mogoče le pri nas v neumni, črni občini D. M. v Polju. Demšar, po domače Aleš, je zlezel v stolp in streljal, da je bilo veselje. S 110 strelji je naznanil celi občini, da je zadnjikrat županom izvoljen Jakob Dimnik in da stoji zadnjikrat na čelu občine klerikalni odbor. Vsa zabava pri Jokelju je bila prisiljena. Vsi so vedeli, da naša samostojna kmečka, napredna stranka napreduje in bode tej korupciji kmalu napravila konec. Kmalu pride dan plačila in takrat se vidimo Jokelj, Nace in drugi.

Iz Dolskega. Rihteršiču prekipeva od dne do dne bolj jeza, zakaj — ne vemo? Morda zato, ker je spravil v odbor same »brihtne« glavce?! Zaletava se tudi nad gostilne, ko je prišla neka nevesta k njemu ji je rekel: »Ako bosta pripravljala »ohcet« v gostilni, vaju ne bodem poročil.« Ja, potemtakem dajte gostilničarji svoje koncesije z davki vred naravnost mogočnemu Rihteršiču, da bode čimprej otvoril gostilno v »teatru«. Čudno pa, da ravno župnik tako rad poseda v neki gostilni ter da dovoli, da mlekarne izplačuje mesečno tudi v oni gostilni? Zakaj se plačevanje ne vrši v mlekarne ali v farškem teatru; saj prostori so dovolj veliki, ako so mu gostilne tako zagnjusene. Nadalje stresa nadbudni »Janez« svojo jezo nad otroci v šoli. Otroke, kojih očetje niso pri volitvi oddali glasov »brihtnim« glavicam, sovražji; nekatere kaj vpraša v krščanskem nauku, druge zopet nič, v spričevala jim pa piše slabe rede. Grozi jim z zaporom, češ, da so rekli sv. Orlom čuki. Ali mar mislite, da bodo otroci poklekovali in se prekriževali, kadar bodo srečali čuke?! Otroci pravijo, saj nosi že ime Rihteršič! Pozor, starši, ne bodite tako zaslepljeni in ne pustite svojim otrokom krivice delati, pritožite se na višje oblastvo! Župnik, kakor je mogočno primarširal v faro, bode zopet šel; vi in vaša deca pa ostanete!! Rihteršič, maslo se že topi, zato le naprej, le naprej, masla imaš še precej!

Iz Zadobrove pri D. M. v Polju. Naš Jokelj je silno žalosten in potrj vzlic temu, da je bil izvoljen za župana. Kaj je vzrok temu? Jezi ga, da so ga njegovi najboljši in najpametnejši odborniki zapustili in prestopili k samostojni napredni kmetški stranki. V njegovem odboru sede ljudje, ki niso niti pisanja in branja zmož-

ni. Človek bi rekel takim ljudem »hinavci«. Celo odbornik, ki je bil pristaš S. L. S. in je sedel celih 15 let v odboru, je odstopil od Jokelja in prestopil k naši stranki. — Jokelj misli, da so mu novi odborniki udani. Zelo se moti. Taki ljudje, ki so komaj v odbor prišli, že rujejo zoper njega. Pač lep dokaz, da ta človek ni sposoben za župana. Še en dokaz, da naš župan ni priljubljen. V nedeljo je napravil naš župan v »farovškem teatru« veselico, in sicer sebi in svojim odbornikom na čast. Na to veselico pa je prišlo le enajst odbornikov. Vsi drugi, torej celih 25, jih pa ni prišlo. Jokelj je mislil, da ga bodo vsi v deveta nebesa povelicevali. Prepričan se je, da ga lastni pristaši ne marajo. Ljudi je bilo zelo malo. Ko je videl, da ni vseh odbornikov, je ob 9. zvečer izginil in se skril v posteljo. Pri tej priložnosti si dovoljujemo omeniti tudi našega gosp. župnika Milerja. Gosp. župnik je imel pozdravni govor. Rekel je takoj v začetku, da pozdravlja vse, liberalce in klerikalce. Gosp. župnik, ste se pa že enkrat zelo zmotili. Zelo ste se zmotili, če ste mislili, da so tudi člani samostojne kmečke stranke navzoči. Naši člani ne hodijo na take zabave. Vsi, ki so bili navzoči, so, ali vaši pristaši, ali pa — koristolovci . . . Hinavcev pa ni med našimi vrstami. Za pozdrav se vam zahvaljujemo in ga vam prav tako »odkrito-srčno« vračamo. Vi ostanete zase, mi pa zase. Med nami je prepad, ki ga vaša hinavska »krščanska ljubezen« nikoli ne premosti. Nismo vam nevoščljivi, ker ste danes na krmilu. Kmalu pa pride dan plačila in takrat bode naša samostojna kmetška stranka z vami napravila velik obračun. Do takrat pa na svidenje!

Iz Slape pri D. M. v Polju. Pred kakimi tremi tedni je »Slovenski Dom« pozival našega g. župnika, naj prekliče žalitve, ki jih je izrekel proti samostojni kmetški stranki. G. župnik pa tega ni storil. Napravil je pač nekaj drugega. Prepovedal je »Slovenski Dom« čitati. No, to se je pa zmotil. Vse pristaše samostojne kmetške stranke pozivamo, da se takoj naroče na »Slovenski Dom«. Naročeni pa morajo biti predvsem vsi naši kandidatje za občinski odbor. V našo faro prihaja nekaj »Lažiljubov« in »Slovencev« ter nebroj enako ničvrednih časopisov. »Slovenski Dom« pa je list za kmeta, predvsem za samostojno kmetško stranko. V vseh krajih, kjer so se ustanovile samostojne kmetške stranke, ima »Slovenski Dom« zelo veliko naročnikov. »Slovenski Dom« je dobil v enem tednu 300 novih naročnikov. To je pač dokaz, da je »Slovenski Dom« povsod zelo priljubljen. Naša fara pa je tako blizu Ljubljane in vendar tako neumna, tako zabita in nazadnjaška. Le kar g. župnik reče, to velja, drugega pa nič. Če hočemo napredovati, mora vsak član samostojne kmetške stranke dobiti nekaj naročnikov in se tudi sam naročiti na »Slovenski Dom«. Dokler v naši fari ne bo veliko

»Slov. Domov«, koliko časa ni misliti na kako zmago. Skrbeli bomo, da pride iz naše fare vsak teden kak dopis. Posestniki! Odprite oči. Zaprite duri pijavkam, ki drugega ne delajo, kakor skrbe, da se polni njih bisaga. Berite naš časopis, širite ga povsod in mislite na zmago naše vrle, poštene, krščanske samostojne, napredne kmetijske stranke, ki mora priti. V prihodnji številki bomo obravnavali pritožbo samostojne kmetijske stranke radi goljufnih občinskih volitev, ki pa je bila zavržena. Posestniki, skrbite torej, da se »Slovenski Dom« razširi!

Belokranjske novice

bk Gradac. Gradaška požarna bramba je priobčila predzadnjo nedeljo v salonu gosp. Dima veselico, ki je nad vse dobro uspela. Podpisani odbor si šteje v prijetno dolžnost, da se kar najsrčnejše zahvaljuje domačemu in tujemu občinstvu za mnogobrojni obisk, in pa igralcem, ki so tako dobro rešili svojo nalogo. Čisti dohodek veselice znaša **170 kron 52 vinarjev**, kar porabimo za plačilo dolga na brizgalni.

bk Iz Stranske vasi. Pri nas smo imeli 13. februarja občinske volitve. Ti naši klerikalci, ti sveti možje, so imeli ob času volitve take skrbi, da se še naspiti niso mogli, kajti trudili so se, ker bi radi v odbor prišli, kar se jim je z velikim trudom posrečilo. Revne ženice, ki so imele pravico voliti, jih je nekdo tako obdelaval, da jih je zvalil na njihovo klerikalno stran. Celo v daljno vas Otok je v svojih raztrganih čevljih capal. In ta mož, ta korenina, je tudi v odboru. To je res korenina vsega hudega! V tem odboru imamo moža, ki je bil z nami in s klerikalci, samo da je v odbor prišel. Torej kaj s tem možem? Je taka metla, kakor metla, ki mete sem in tam. Zdaj so pa ti možje 25. februarja volili župana, in župan je ravno tisti kakor poprej. To nas vendar še veseli, da niso zvolili »korerine« za župana. Sicer bi bila sramota naši občini; že tako je mnogo takih mož v odboru, ki se še podpisati ne znajo. Nekaj imajo v občini bolj izobraženih mož in te zmerjajo za liberalce. Liberalci jim je vsak, ki s svojo glavo misli. Pri gostilničarju Judniču imajo napravljeno, da iz doline, namreč od vode, po žici pelje polno kanto vode, kar je na dober način napravljeno, kot je prvi napravil Janez Stipan v Gradacu. Sedaj imajo ljudje to povsod že vpeljeno.

bk Iz Starega trga na Kolpi se nam piše: Naš župnik Franc Župančič je postal pravi turški paša. Klerikalci ga hočejo imeti za župana — ime bo nosil drugi, toda vladal bo on — a to je za njega še premalo. Na sv. Breka dan ga bomo kronali za kralja, ker zna tako dobro obirati revnega kmeta. Pred 14 dnevi je bila neka poroka na nedeljo ob 4. popoldne. Župnik pa ni hotel drugače poročiti, nego da mu

je ženin plačal tudi mašo, ki se sploh ni brala. Pred enim tednom pa je bila zopet druga poroka v Dragatušu, ker je ženin od tem doma, nevesta pa je iz Starega trga. Ženin je moral tam plačati 15 K za poroko, čeprav je ni izvršil. Torej je hotel denar za delo, ki ga ni napravil. Taka je torej ljubezen našega župnika do ljudstva. Seveda je za oba slučaja dobil plačilo, ker sicer bi oznanil dotičnega na prižnici za brezverca. Ako bi se šla ženin in nevesta poročiti v Ljubljano, tedaj bi morala plačati poroko v Ljubljani, Dragatušu in Starem trgu. Torej trikrat bi se nasitila farovska bisaga. Sramota Kristusovim namestnikom, ki tako podpirajo kmeta. Kmet je le takrat dober, kadar naj voli za klerikalno stranko. Radovedni smo, kdaj bo začel naš kmetovalec vendarle nekoliko izpregledovati.

bk Iz Starega trga na Kolpi. Župnik Župančič je za časa občinskih volitev moral shujšati za par kilogramov, ker je imel toliko posla in truda radi agitacije. Pa mnogo drugih pomagačev je imel tudi. Tako je c. kr. poštar toliko hodil po agitacijah, da je padel enkrat čez neko škarpno. Morali so ga pripeljati domov in še sedaj leži. Ali se mu je zdravje že zboljšalo, nam ni znano. Zmagali so klerikalci, seveda na način, ki je njim lasten, to je na sleparski način. Sedaj so bile že četrtič volitve, in vedno smo zmagali naprednjaki, le sedaj so klerikalci. Od klerikalcev je lahko vsak nepravicec volil, tako je tudi neki neki deček s 13 leti volil in osebno oddal glasovnico itd. itd. Da je bila goljufija, se izprevidi iz tega, ker je na koncu skrutinja ostala ena glasovnica več, kakor pa je volilcev. Starotrska občina je rešena sedaj peklenškega ognja, čeprav z goljufijo in prevaro. Naglašati je treba, da je starotrska občina od pamtiveka vodila napredna stranka in da sedanji županom in občinskim možem ne more nihče nič očitati. Radovedni smo, kako bodo ljudje s klerikalnim vodstvom zadovoljni, ako ga v resnici v roke dobe.

o Dolenjske novice o

d Iz občine Radeče pri Zidanem mostu. Bližajo se nam občinske volitve, dragi kmetje občine Radeče! Zdaj je čas! Ako bomo pravočasno in dobro seme sejali, lahko dosežemo tudi dobro žetev. Ako bomo volili može, ki se moremo zanesti nanje, da bodo nam v prid delali, bomo imeli dobre uspehe pri občini. Varujmo se, da ne pride taka toča na to naše županstvo, kakor je sedaj, ki je nam naredila take ogromne dolgove. Slišalo se je to leto od ljudi, kar je Rižnar župan: bog daj brž nove volitve, bomo že vedeli gledat na tako agitiranje, kakor zadnjič, ko so nas strašili, da se gre za vero itd. Prejšnji župan gosp. Wec (Bec) nam je zapustil še v blagajni 2000 K in drugo brez dolga, v času pa, kar je Rižnar župan, pa je že

okrog 40.000 kron dolga na občini. Občinske naklade pa so večje od poprej, pa če bi še ne bile, bi pa morale biti, če se bo hotelo poplačati take brezpotrebne dolgove. Ako hočemo globokeje v dolgove, pa še volimo take odbornike, da bodo nam takega župana preskrbeli. Ali je Kristus za to trpel, da bi se zdaj vera rabila za agitacije, odkod tak velik greh? Kristus je rekel, daj cesarju, kar je cesarjevega, in daj Bogu, kar je božjega. Torej ne spada volitev ali občinske razmere k veri ali kaki drugi stvari, kar je cerkvenega ali božjega, torej ali je volitev cesarska ali božja stvar? Tudi se je slišalo, da pravijo in lažejo klerikalci, če napredna stranka zmaga, bodo dali župnika in kaplana stran. Ali ni to sramotno tako lagati? Pogledajmo okrog po sosednjih občinah! Boštanj, Št. Janž, Sv. Križ itd., kjer je že toliko let napreden občinski odbor, ali so že kje duhovnike odstranili, ali so jim že kje kakšno plačo odtegnili? Da pa varujejo občino, da ima nižje naklade, da ima denar v blagajni, to pa menda ni krivoverstvo. Kjer so pa klerikalci v odboru, je pa prav povsod mnogo naklad in brezpotrebne plačila. Ali ni tako tudi pri nas v Radečah? Torej na dajte se varati, tudi kaplanu ne, ker on ima vendar svoj dober zaslužek za agitiranje, ker drugače klerikalci dobro vedo, da morajo propasti v prihodnjih volitvah, ker so zdaj tako slabo gospodarili, češ, kaplan pa bo ljudem najložje z vero nasadil svojo zanko, da bodo podpisali glasovnice v prid klerikalcem. Če se kdo zave, kaka krivica se dela občini, temu pravijo liberalci ali brezverci. Vedo sami, da se je godila previsoka krivda in pravijo, da mora biti drug župan, in se ne upajo drugače oprati in agitirajo za župana Ravnikarjevega Pepeta. Tega nas še Bog obvaruj, če pa bo on župan, potem bo pa še veliko slabše. Pomislimo samo nekoliko, kako nas že zdaj dobro gospodari, ker nam pripravlja v občino take plemenske bike, kakor podgane, če se nam po hlevih tako živino vpelje, res ne bo veliko več vrednosti v naših hlevih, kakor da bi imeli same podgane. Ali moremo potem reči, da on kaj deluje za nas kmete? Ali bode imela taka živina, ki nima rasti in ne barve, nobene pasme, kako ceno? Ali bo šla v tuje dežele? Moral jo boš ubogi kmet, ki je to dosedaj edini vir dohodkov, oddati deželni klavnici, ki jo zdaj klerikalci snujejo. Sedanji radeški občinski odbor sam dobro ve, da so prišli ljudje do prepričanja, da so kmete preveč brezpotrebno obdelavali, zato pa morajo s samimi zvijačami delati, če hočejo priti še do svojega cilja. Pregovor pravi, da dobra jed se sama ponuja, tako pa tudi naši klerikalci, če bi bili vredni, da pridejo v odbor, jim ne bi bilo treba prav nič z zvijačami okoli ljudi hoditi. Na Vrhovem imajo še največ zupanja, da dobe večino na svojo stran. Pa tudi Vrhovci so se že zbudili iz spanja, da jih samo ob volitvah prav pridno obisku-

jejo in obletajo hribe in doline, ne store pa ničesar zanje. Za to pa jih ne vidijo, da bi jim že po 25letnem obetanju dovolili šolo, ker mora hoditi 120 otrok eno in en četrt ure daleč v šolo, da njih otroci trpe mraz in lakoto in da grede pozabijo, kar so se v šoli naučili. Saj klerikalci bi tako najraje imeli, da ne bi nihče znal brati, da bi samo v njih rog trobili. Mnogo takih nepravilnosti bi se lahko dokazalo. Navedem vam samo eno: Ko se je pri razdelitvi podpore za krmo godilo, ko so hoteli prisiliti Zupančevko, ker je njen mož v Ameriki, da ji ne dajo drugače tistih 30 kg koruze, da podpiše nekakšno tiskovino, ki je bila pooblastilo, so menda mislili, da ta žena ne ve, kaj je to, pa da se bo podpisala. Pa vendar je bila previdna, da ni hotela podpisati. Šele drugi dan so poslali po njo in ji dali 30 kg koruze, menda so se le zbal, pa je bilo že prepozno. Ali je dala država za to podporo za krmila, da bi s tem pooblastila podpisavali odjemalci? Dobro, da niso počakali s to oddajo, da bi glasovnice že oddali, potem menda ne bi nihče drugi dobil podpornega krmila, kakor tisti, kateri bi jim dal glasovnico podpisati. Upam, da se nisem zastonj brigal te vrstice napisati in vas, dragi kmetje, opozoriti, ker jaz sem tudi sam kmet. Poglejmo nekoliko okrog sebe po občinah, kjer se ljudstvo zaveda v kakšen prid jim je, da nimajo brezpotrebnih naklad in vera in vse drugo jim je vendar še tam. Torej delajmo, da dobimo zopet svojega človeka za župana. Navedem naj še to, da sem že dolgo let naročnik »Domoljuba« in niso hoteli sprejeti tega dopisa, sem ga pa priobčil v »Slovenskem Domu«, ker ta list na skriva ničesar, kar je dobro, da kmet ve in zna, in ne mislite, da je to res pregrešni list, kakor pravijo. Pregrešnega ga samo za to štejejo, ker ne skriva nobenih sleparij. — Torej kmetje, spolnujmo kar res cerkvenega in božjega, volimo pa za naš prid in bomo gotovo zveličani. **Vaš prijatelj.**

d **Muljava.** Ko so se vršile občinske volitve na Muljavi, jih je vodil Jože Lakotnik, tam gori nekje iz Drage. Tega »lakotnika« je torej naš »vrli« župan najel, da mu je vodil volitve, ker sam ni bil sposoben za to. Torej ni čuda, da sta si ta dva »vrila« župana segla prijateljsko v roke z namenom, da se zneseta nad naprednimi elementi, ki bi hoteli razkrinkati njuno postopanje proti naprednim volilecem. Toda, ne boš, brate župane Špendale, mi ti bomo že osvetlili tvoje možgane, da boš pomnil, kdaj si se gugal na županskem stolu. Pa tudi tvojega sodruga Lakotnika, ki tako rad zahaja na nove maše talarje častit, bomo še ob priliki vzeli v roke, da bode dobil malo več olike in dostojnosti ter ne o hodil delat zdražb med naše somišljenike. Dasi je naš vrli župan kot vzgled drugim županom menda daleč naokoli, vendar se vrše v njegovi okolici neprestani poboji. Prosili bi, naj bi nastanila oblast orožnike v njegovo hišo, da bi naredili mir. Sve-

tujemo končno županu, naj naredi raje **red v občini**, ne pa stikati okrog za dopisniki, ki bi mu prali po »Domoljuba« njegov kosmati kozuh.

d **Iz Velike Doline na Dolenjskem pri Jesenicah.** Že je minulo precej časa, odkar ni nič naš koristni list prinesel novic iz naše fare. Za enkrat naj omenim samo to: Prosimo gosp. župnika, naj nam poda enkrat zaključek občnega zbora in račun posojilnice, kot dajejo liberalne. G. župnik, mami li ste se zagovorili bogu pobasaj, kje je vaša poštena reč, mislim, da bolj pašete za konjskega mešetarja, kot za duhovski stan. Kako ste državno podporo delili z županom, da so siromaki šli jokajoč domov, ko niso dobili ni enega zrna koruze, samo največji bogatini in to vaši kimovci so dobili po 12 K. Kje si oblast? Zakaj to? Zato, ker ni več volitev. Pri volitvah so pa ta črni tako priliznjeni in pridni, da cele fare preletijo. Gosp. župnik, kako pa ste našega gosp. Dolinarja stolkli po glavi, da je bil ves črn in ste morali plačati **samo 600 K**, lep Kristusov namestnik. Drugič kaj več o celi aferi.

Fraran-poštenjak.

d **Vače.** Naš Majdič noče vedeti, kaj se spodobi v cerkvi. Na pustno nedeljo je raz prižnice zmerjal neke tercijalke, ki so se pri velikih vratih na moške naslanjale in pritiskale. Pa ne samo to. Očital je nam Vačanom, da smo ravno mi tržani kupili za kaplana tisto kaplansko njivo. Človek, ki od nas živi, naj nas nikoli ne zmerja z žganjarji. Če nas bo s pijanci zmerjal, se bodo nekateri njegovi prijatelji čutili prizadeti. Majdič sam prerad hodi okoli Osoletove in Mrvetove gostilne. Majdič, ali poznaš nekoga, ki toči brez patenta žganje in je vsako nedeljo pijan na klerikalni podlagi? Majdič tolikrat vozi svojo barko v pozni noči domov. Nam pa še za potrebo ne privošči kapljice. Majdič, pometaj pred svojim pragom in ne vtikaj povsod svoj nos! Ves tvoj trud je zastonj. Toli si agitiral za šentlamberske volitve, zmagali so pa naprednjaki. Tvoj bratec Čebela na tistem kolne prekislo grozdje. Čebela naj rajši bolj skrbi za svojo hišo, županske stvari pa niso za take ljudi. Drugič še več o teh prijateljih ljudstva.

Krščanski zavednik.

d **Iz Temnice.** No, kje je neki dopisnik »Slov. Doma«, kateri je bil nam čitateljem obljubil, da bo to leto prinašal dopise iz Temnice? Ali ne bo držal dane besede? Sedaj sta se umivala v »Slov. Domu« dva, da nista dopisnika in da tudi nista nič v zvezi z njim. To je videti, kakšen strah pred »gospodi« da imajo še naši ljudje v kosteh. Kaj ni lepo, če imamo priložnost, da se včasih oglasimo mi z dežele v »Slov. Domu«. Saj s tem celemu svetu lahko potožimo svoje težave. Zato upamo, da kar nas je čitateljev »Slovenskega Doma« v temeniški okolici, da bomo večkrat brali v listu dopise iz naših krajev. Če se oglašajo ljudje od drugod, se pa še mi. — Zvest naročnik »Slov. Doma«.

d **Iz Tržišča.** »Moja hiša je hiša molitve, in vi ste je storili jamo razbojnikov.« Marka v 11 pogl. 17 vrsta. Naš župnik rabi cerkev in leco vedno za druge namene, samo Jezusov nauk se pri nas več ne oznanjuje, kakor se je svoje dni. Ali spada kaka otročja igra, ker je posvetnega, da se v cerkvi priporoča in oznanjuje, ali spada politika, agitacija in hranilnica v cerkev itd.? Mi, priprosti ljudje, smo bili podučeni od starih duhovnikov, da ko stopiš v cerkev, se pokropiš in takrat pustiš vse posvetne misli zunaj, ker to je **hiša božja, hram Najvišjega**. »Kateri ga molijo, naj ga molijo v duhu in resnici.« Jan. 4 pogl. 24 vrste. — Pri nas se je tudi ustanovilo katoliško izobraževalno društvo. V tem društvu so večina sami nedorasli šolarji, dobi se tudi semintja kaki dorasli človek. Od tu dobivajo otroci vsakovrstne knjige, največ pa onih, iz katerih se otroci uče ljubezni, in kakšno ljubezen, ali krščansko? — ne, ali do bližnjega? — ne, ali do staršev? — tudi ne, ampak kako se mora fant zadržati, da zapelje dekleta v greh i. t. d. Samo to otroke veseli, da imajo takih knjig na razpolago, je li to krščanska vzgoja naše mladine? Upam, da bodo naši otroci že brez vaših knjig to znali.

Pijavčan.

d **Iz Bučke.** Pri nas na Bučki je dne 19. februarja razdelilo županstvo koruzo, dobljeno za podporo za svinje po znižani ceni. Razdelilo je tako, da ni noben od napredne stranke nič dobil, akoravno je veliko revnih, da so podpore silno potrebni in so tudi prosili za njo ob **pravem času**. Dobili so samo klerikalci, taki, ki podpore niso potrebni, dalje taki, ki **svinj sploh ne redijo**; še celo v hudinško občino je dal svojemu svaku, ki tudi ni potreben in **ni za njo prosil**. Občinski sluga kar očitno pripoveduje, da dobijo podporo sami klerikalci. Liberalci pa nič, za to imamo priče. Kdor je dne 18. januarja z vami volil ali vam dal pooblastilo, **ne dobi nič**. Ljudje se jeze in kolnejo, pa nič ne pomaga.

d **Bučka.** Dne 18. januarja t. l. smo imeli v Bučki občinske volitve, pri katerih je dobila napredna stranka le prvi razred, za II. in III. razred so nas pa klerikalci ogoljufali. Naprednjakom so kar trgali pooblastila in pod mizo metali. Zgodilo se je v več slučajih, da je prišel volit s pooblastilom naš volilec. Klerikalci pa so imeli **drugo pooblastilo in drugo legitimacijo** in so nam glas zabranili. Zgodilo se je tudi večkrat, da so odvzeli legitimacijo in glasovnico in jo dejali na mizo, češ, da bodo o stvari nazadnje sklepali, kar se pa ni zgodilo. Enemu volilecu so odvzeli legitimacijo II. razreda in glasovnico ter vse skupaj dejali na mizo, njemu pa rekli, **da je že volil** in so tudi zapisali. Prišel je za njim drugi naš volilec, zahteval nazaj že prej zavrženo mu pooblastilo in med tem je dobil tudi gori omenjeno legitimacijo in glasovnico; zunaj volišča je stvar pogledal in je nesel nazaj komisiji, češ, to ni

moje. Župan je stvar pregledal in raztrgal, češ, ta je že volil. To so videle tri priče. To smo navedli tudi mi v pritožbo in slišimo, da je župan poklical dotičnega k sebi in izposloval od njega, da je stvar odpustil. Nazadnje, pri štetju, so glasovnico dodejali. Dobili so tudi dve legitimaciji v posodi med glasovnicami pri štetju. V slučajih so bila pooblastila izdana klerikalcem in potem preklicana, pa nam izdana. Preklic je bil poslan na občinski urad ter se je zahtevalo, da se morajo legitimacije in glasovnice izročiti nam, kar pa župan ni hotel storiti. Državno pravdnštvo je že zaukazalo preiskavo in sta bila klicana dotična, ki sta pooblastili preklicala, že dne 9. februarja v Novo mesto.

d Dopis iz Št. Vida pri Zatičini ne odgovarja v celem resnici, posebno ne, kar se pravi o pošti. Kar je sedanja aspirantinja tu, gotovo ni pošta shajališče opravljenih žensk. Ravno nasprotno. S spoštovanjem **Ferdo Vesel**, akad. slikar. — Op. ured.: Radi priobčujemo ta popravek, da se ne bi komu godila krivica; s tem je zadeva za list urejena in polemike ne priobčimo. Dopisnike pa prosimo za stvarno poročanje.

d Trebnje-Sent Janž. Začel sem jo mahati proti Mokronogu, ker sem se namenil to pot oglašiti se tam, ko sem slišal mimo grede, da sta prav pridno agitirala za šentrupeške občinske volitve mokronoški Bule in kaplan. Že utrujen sem prispel v Mokronog, zato sem šel v Mevželjevo gostilno, da se malo pokrepčam. V gostilni ni bilo drugega, kakor Mevželjeva mama je sedela pri peči ter zdihovala. Vprašal sem jo, kaj ji je, da je tako žalostna. A začela mi je pripovedovati: Moj mož je bolan že osem mesecev, zraven smo pa še pogoreli. Vrhu te nesreče je prišla pa še druga, ki nam je naredila veliko škodo. In sicer je prišlo do deželne in cestnega odbora, da moramo pomakniti poslopje, v katerem smo hoteli delati ledenico, za več metrov nazaj. Seveda so nas troštali, da dobimo vsi tisti, ki se bomo umaknili, deželno podporo. Res smo začeli podirati močan in debel zid, ledenico pa smo morali zidati čisto na novo. Preje bi imeli komaj za 1000 K stroškov, tako pa nas stane 5000 K. In pri ognju pa smo imeli 20.000 K škode. Prišla je res deželna podpora, dobivali so po 200, 300, 400, 500, 700, 1100 kron, da, še celo na tisoče, kakor se baje sliši. Neka ženska, ki ji ni drugega pogorelo kakor par špirovcev od novega poda, katerega je šele delala, in pa kozolec za 60 K vrednosti, pa je dobila tudi 150 K podpore. Pa menda ne zato, ker je župan očim od nje? Neka ženska, ki jo je nekdo vprašal, koliko je dobila, je pa rekla, so gospod rekli, da ne smem povedati. Mi pa ko imamo toliko škode, smo dobili pa sto kron deželne podpore, pa še od tistih so 20 K odtegnili zaradi mladoletnega fanta. Ali je to pravičnost? Potem sem ji pa rekel, ali ne veste, kako smo se pred par leti

kregali ker ste se vi poganjali za klerikalno stranko? Sedaj pa vidite, kako znajo delati. Ja, ja, sedaj pa vidim, kakšni so tisti krščanski možje, katere so vedno duhovniki v cerkvi priporočali voliti. To so krščanski možje, ki ne vedo, kako bi človeka živega pokopali. Vsak najslabši socialni demokrat in najslabši liberalce bi podpora razdelil bolj po pravici, kakor pa ti krščanski možje. Samo to mi je žal, da sem prišla tako pozno k pravemu spoznanju. Nekega odbornika je tudi en mož vprašal, zakaj so tako po krivici razdelili podporo. Rekel je pa, da, ko so k seji prišli, je bilo že vse napisano, samo za podpisati. Tudi se je izrazil, da sploh ne gre več k seji. Tako mi je tožila Mevželjeva mama. Eno dobro stran ima pač to krivično postopanje klerikalcev, da bodo tudi ženske prišle k pravemu spoznanju. Poslovil sem se od žalostne mamice ter šel po trgu. Ko sem prišel do Žlajpahove gostilne, sem vstopil tudi k njemu. Tudi ta ni dobil nič deželne podpore, akoravno je zelo potreben. Jaz pa nič drugega ne rečem kakor: **Klerikaleci, kje je pravica?!**

d V Šent Rupertu se zlorablja vera in cerkev za volitve. V cerkvi raz prižnice se grmi, psuje, zasramuje in agitira nedeljo za nedeljo za občinske volitve. Fajmošter je v to tudi zlorabljal izpraševanje mož, žen, fantov in deklet, kaplan pa leta kakor nor podnevi in ponoči po občini, da agitira in zlorablja nevedne ljudi, izsiljuje pooblastila, pobira glasovnice in izkaznice. Ima tudi cel trop zaslepljenih agitatorjev, ki mu pomagajo slepiti ljudi in napravljati zmešnjavo in sovraštvo v občini. Ali je ni oblasti in moči, ki bi duhovnike izpreobrnila v oznanjevalce vere, miru in ljubezni? Ni čuda, ako peša vera, ko se vidi, da je tem duhovnikom le to mar, da dobe neomejeno moč nad ljudstvom, ako ne zlepa, pa zgrda. Kaplan in njegovi krmavci smejo vse, kdo drugi pa bi ne smeli niti spregovoriti o volitvah, kaj še agitirati. Deželni poslanec Hladnik je črnil takozvane liberalce, a o nevrednem delovanju kaplanovem pa je molčal ko grob. Kaplan Štrajhar je nafari bal poslanca Hladnika in deželni odbor in na ta lim se je vsedla deželna vlada. Štrajhar dela združbe, da se vse sovraži in pisano gleda, je volk, ki kali vodo, pa toži ovco. Dežela je pa sem poslala dacarja, da pomaga kaplanu po hribih in dolinah, ponoči in podnevi agitirati in pobirati pooblastila in take stvari. Ali se ga zato plačuje z našimi davki? Kaplan navaja za pričo Lamovška iz Cirknika, da je dobil tiskano glasovnico, ne pove pa, da jo je kaplan vzel od žene brez dovoljenja in vednosti moža in je Lamovšek hotel imeti na glasovnici imena samostojnih mož. Kaplan leta po občini od hiše do hiše, tudi za občinskim slugom, ko dostavlja glasovnice, ne pusti pa, da bi drugi delali tako kakor on. On naj bi bil vse, kakor turški paša, drugi pa nič. Deželna vlada je sistirala volitve, kaplan bi

pa rad komandiral še volilno komisijo, ker ga jezi nepristransko in pravično delovanje županovo. Mirni občani že komaj čakamo, da bi bil konec teh kaplanovih agitacij, ker mi nimamo časa se pehati samo za volitve. Tak čas imajo samo kaplani, ki vero, močatost, poštenje in mirno delovanje z nogo teptajo.

d Iz Št. Ruperta. Z napeto pozornostjo smo pričakovali 26. in 27. februarja, kar zvemo, da so volitve sistirane. Zato se moramo zahvaliti v prvi vrsti našemu gostobesednemu poslancu fajmoštru Hladniku, ki povsod vtakne svoj nos, samo tam ne, kjer je treba. Sploh pa v njegvi fari vladajo take razmere, da bi bilo najboljšje zanj, če odloži svojo imuniteto, za katero — kakor se vidi — ni sposoben, in se drži svojega poklica, da ne bo treba čakati nanj z mrličji in zastonj hoditi k maši. Naš ljubljenski Štrajhar je seveda mislil, da bo s pomočjo Hladnika zadušil vse naprednjake naše občine, jih stavil pod ključ itd., pa revež naj se spomni na paragrafe, ki veljajo tudi za njegovo »agitacijo«. Tako danes trdimo — če je le še količkaj pravice na svetu — da bodo naše sistirane volitve prav pošteno zašile našega, za to že davno zrelega kaplana. Lahko mu gre še deset Hladnikov na pomoč, lahko še desetkrat sistirajo volitve, ljudstvo, ljubi Štrajhar, ljudstvo je zavedno, pozna Štrajharjeve nakane in naj jim še tako grozi, daje denar, Štrajhar bo vlekel s svojo kompanijo ta kratko, četudi »ostane še sedem let pri nas,« kakor pripoveduje v našo največjo žalost in še večjo žalost svojih vernih podreptnikov, ki so ga siti že tudi do grla. Drži se nas kot klop, **no, saj zaslužek je tudi tak, kot malo kje.** Pošten človek bi seveda zapustil takoj kraj, kjer ga ne spoštujejo. E, našemu Štrajharju je malo mar spoštovanje, ljubezen, vera, vzajemnost, njegova fanatika ga tira do najpodlejših sredstev. Tako tudi njegovega mlečnozobnega poba untermlekarja, ki dobi že zaslužen plačilo za svojo »vzorno« sestavljeno pritožbo. Tak frkolin naj se drži maternega krila ni pusti vzor-može v miru. Sploh pa svetujemo očetu Cugelnu, naj dela sin doma, da ne pride njegova spoštovana hiša ob dobro ime. Povedali bi še, kako naš Štrajhar v Št. Janžu pri Bajcu kvarta do pol 4. ure zjutraj, kako z burzo agitira, kako pride župnik Bajc od šentrupeške 40urne pobožnosti »nadelan« domov, sežene deklo ob 5. zjutraj vabit k maši, a njegov »maček« mu dovoli šele ob 8. uri maševati, in še več drugih takih reči, pa raje drugič.

Eden od »svete dolžnosti«.

d Iz Bistrice pri Št. Rupertu. Zadnji »Slovenski Dom« je prinesel dopis, da so se na pustni ponedeljek fantje stopili pri Zajčevi restavraciji in da je bil vsled tega žrtev Jakličev fant iz Roženberka in Mežnarjev iz Cirknika. Tako so govorili ljudje. Toda resnici na ljubo popravljamo to vest s tem, da se ni nihče tepel pri Zajčevi restavraciji, ampak da se je Jakličev fant

sam pobil, ker se je v Mokronogu napil in se pozneje obesil. Mežnarjev pa je zdrav in vesel.

d Iz občine Prečna. »Slovenec« je te dni priobčil pod naslovom »Zaslugam čast« notico, ki je tako značilna, da jo je vredno ponatisniti dobesedno. Glasi se tako-le: »Iz občine Prečna nam poročajo: Ker se je gospod župan Franc Vintar, posestnik, lesni trgovec in okrajnocestni odbornik iz Hrušoveca županovanju v občini Prečna odpovedal, je o priliki občinske seje večletni občinski odbornik in posestnik Janez Planinšek iz Dol. Kamence št. 16 predlagal, da se naj gospodu Francu Vintarju, posestniku, lesnemu trgovcu in cestnemu odborniku itd., izreče od strani občinskega odbora zaupnica vsled njegovega večletnega, neumornega in požrtvovalnega delovanja v korist občine. Na predlog gosp. občinskega odbornika Janeza Planinška je izrekel občinski odbor gosp. Francu Vintarju popolno zaupnico. To je najlepši odgovor na podle laži, ki jih kupičijo liberalci po svojem časopisju proti zaslužnemu možu. Laži liberalnih listov pobijajo delo poštenjaka!« — Tako torej! V obče sicer ni vredno odgovarjati na hinavske čenčarije klerikalnega časopisja, ali na tako nečuvno nesramnost vendar ni mogoče molčati in je treba to stvar pomakniti v luč resnice. — »Slovenec« piše tako, kakor bi bil poštenjakovič Vintar sam in pristočno odložil županstvo. To pa ni res. Obče je znano, da je bil župan Vintar odgnan v preiskovalni zapor in da je še sedaj v kazenski preiskavi zaradi velikanskih sleparij pri občinskih volitvah. Vintarju se odpira kriminal — lahko je torej odložil županstvo, četudi nerad, kajti prisilile so ga v to višje oblasti. Do sedaj nismo vedeli, zakaj je vozil ravno pred občinskimi volitvami vino in klobase od vasi do vasi; po »Slovenčevem« poročilu le zaradi tega, da bi več ne bil za župana. No, pa tega bi se bil brez vina in klobas lahko ubranil. Kdo pa je tisti možakar, ki je predlagal oziroma prosil zaupnico bivšemu »vzor« županu Francu Vintarju, posestniku, lesnemu trgovcu, gostilničarju itd. v Hrušove pri Straži? Ta mož je v »Slov. Narod« že večkrat opisani Janez Planinšek iz Dol. Kamence št. 16, kakor pravi »Slovenec«. Kake vrste je ta Janez Planinšek, je znano že širšim krogom. On je po sovaščanih sramotno odstavljeno cerkvenec in cerkveni ključar, in je sedaj z bivšim županom Vintarjem vred v kazenski preiskavi zaradi volilnih sleparij. Torej tak mož, ki je pri teh sleparijah soudeležen, predlaga svojemu tovarišu pri teh sleparijah zaupnico. To zaupnico pa si Vintar lahko šteje v čast. Prav bi bilo, da bi se Vintar spomnil svojega sogrešnika Planinška in tudi zanj izprosil zaupnico. Kake zasluge si je Franc Vintar pridobil, ve samo Planinšek in še nekaj takih mož, ki so danes z Vintarjem vred v preiskavi. Drugi občani so popolnoma drugačnega mnenja.

Morda mu štejejo njegovi zaupničarji v zaslugo veliko previsočke občinske doklade. Ali mogoče tisto koruzo, o kateri se slišijo govorice, da zaradi nje po Vintarjevi krivdi občino tožijo? Ali mogoče to, da je dal priložnost z odlašanjem štetja glasovnic izvršiti vlom v zaboj in tako prepričal občinske volitve? Zaradi teh sleparij je bilo že nad 200 volilcev klicanih k sodišču in imajo ti ljudje po Vintarjevi »zaslugi« stroške in pota. Skoro gotovo bo nekaj na tem, kajti drugih Vintarjevih zaslug živ krst ne pozna. Ko bi bil »Slovenec« le eno samo Vintarjevo zaslugo mogel iztakniti, bi jo bil gotovo navedel. Ali ko bi bil vsaj kaj povedal o občinskih računih — pa tudi tega ni storil. No, morda pridejo še časi, ko bo treba o tem kaj več govoriti. — Eno zaslugo pa ima Vintar, a ne za občino, ampak samo za Planinška, to zaslugo namreč, da je z odlašanjem štetja glasov podaljšal Planinšku za nekaj časa čast občinskega odbornika, kajti drugače bi bil Planinšek že imel davno zaslužen brec. Občani pa naj pomislijo, kake nesramne laži prinaša list, ki ga priporočajo duhovniki. Gliha skup štrih!

o Gorenjske novice o

g Železniki. V ponedeljek dne 26. svečana t. l. so se vršile v našem trgu občinske volitve. Narodno-napredna stranka je zmagala samo v I. razredu s častno večino 14 glasov. V ostalih dveh razredih je zmagala fajmoštrova stranka in sicer v drugem razredu z večino 14 glasov in v III. razredu z večino 7 glasov. Tedaj izid volitve je pokazal, da je dobila napredna stranka 7 glasov manj kakor fajmoštrova. Ker se je pri in pred volitvami zgodilo mnogo nepostavnosti od klerikalne stranke, bomo vložili naprednjaki pritožbo, ker, ako je še sploh kaj pravice na svetu, mora biti volitev razveljavljena. Zakaj, o tem prihodnjič! Vsak zaveden naprednjak naj si pa zapomni, da župnik Marčič sovraži in zaničuje vse, kar je naprednega, in zato ne bodimo več pohlevna jagnjeta in pokažimo, da smo možje. Župnik Marčič pa od sedaj naprej ni več župnik trga Železnikov, ampak samo župnik klerikalcev, in ga ne poznamo več kot svojega dušnega pastirja; ako ne dobimo drugega duhovnika, pa še tega ne maramo. Postanimo vendar enkrat že odločni in ne vsiljujmo se ljudem, ki nas sovražijo, to naj bode naša parola, potem bomo pri ponovnih občinskih volitvah gotovo zmagali.

g Iz Cerklj na Gorenjskem. Nad vse modri dopisi v »Slovenec« in »Blatoljubu« iz Cerkljan so me napotili, da si ogledam Cerklje in se prepričam, če so res lačni cerkljanski klerikalci taki možje, ki so v stanu pohrustati vse vrle moje sobojenike za napredno stvar. Kar sem našel, to bom zapisal. Od strani sem jo primahal v Cerklje, za krajem mimo Oblačileca. Ta je ravno prašiče mavžal ter jih tlačil v vre-

če, hlapec pa jih je hitel nosti pod streho. »No, kaj pa bi rad?« me vpraša nekoliko v zadregi. »Kako ste kaj župana volili?« »Tako, kot sem jaz hotel in župnik. Jaz sem le za podžupana, ker moram včasih hitro kakega prašiča v kraj spraviti, Tonček pa za župana.« »Zavornikov Tonček — zakaj pa Avmana ne?« »Saj priznam, da je Tonček en revež, ampak boljši je še vedno kot pa kakšen star sitnež, ki povsod hoče svoj nos imeti. Ta odbor bo tako plesal, kot bomo mi žvižgali!« In samozavestno je zgrabil prašiča za rep in ušesa ter ga stlačil v vrečo — podoba nekaterega odbora! — Nato si ogledam tisti slavni vaški mostič, radi katerega se maziljenci po »Blatoljubu« kregajo, češ, da jih komaj nese — ali smo mi vzrok? No, ali pa smo — za predobro pičo jim skrbimo, da se tako rede. — Pred kaplanijo pa začuden obstanem. Ne vem, ali je kip ali je strašilo v oknu kaplanije — črno opravljen, ves zaplankan s samimi »Slovenci« in »Blatoljubi«, krog ust pa ves penast gleda kot zaboden vol proti Matevževi prodajalni drugače še ne star mož. Cele trume hite k Matevžu in od njega z blagom obložene — oni na oknu pa stiska pesti in pači obraz — duhovnik pa menda to ni, saj duhovnik bi se moral veseliti, ako njegovemu bližnjemu dobro gre! Pa še soseda sta! — Od kaplanije jo zavijem k Repniku, socijalnemu demokratu in klerikalnemu agitatorju. Sicer nima baje preveč patenta, vendar najdem več mož notri, ki pijo žganje in kupujejo smotke. Tudi meni tega ne odreko. Ampak danes imajo očitno nekaj posebnega: v kotu za mizo sedi dolg, suh fant, ki ga kličejo za Tončka; prvo besedo hoče imeti, pa mora za vsako sproti prositi dovoljenja debelo poleg sebe sedečo žensko, ki drži mačka v naročju, in ga za vsako neumno besedo pod mizo neusmiljeno osuje. In to ne malokdaj! »Prokleta smo jih dali,« vpije Tonček, ki je izšel iz katoliških izobraževalnih društev, »prokleta smo jih goljufali, pa še volilni imenik smo ponaredili — ej naš župnik že znajo! — Jaz bom županil, ti boš v kontraband lahko točil kadar in dokler boš hotel, uni bo pa — au, au!« zavpije nenadoma Tonček in milo pogleda neusmiljeno svojo ženo, ki ima tako trde čevlje. »Kar je res, je pa res,« poudari trmoglavci Tonček, zlije kozarček po grlu in se ponižno vsede poleg svoje boljše polovice. »Ne zameri, Draga, morebiti bo tudi tebi kaj pomagalo moje županstvo, draga moja županja — — —« toda »mati« županja so že dvignili svojo pest — preneumno se mi je zdelo te komedije dalje gledati in odšel sem proti Poženku. Le na koncu Cerkljan pogledam še proti mojemu prijatelju Erženu, kateri popravlja ure, čeprav z zamudami. Mora agitirati; z organistom, Javornikom in Repnikom so vse oblezli za pooblastili za obrtno in trgovsko zbornico. »Kajpak, ti preklicani naprednjaki so jim vse pobrali, zato so jih

pa v »Blatoljuba« dali. — V Poženku sem pozdravil samo nesrečnega Kodranovega ženina, Hvačarjevemu policaju pa sem oddal en nežen pozdrav iz Trsta — on že ve kaj! — In ko sem si še ogledal krasno na Šenturško goro speljano cesto, sezidano na kredit deželne banke, sem se zadovoljen odpeljal domov — kajti prepričal sem se, da se takih »oseb«, kot so cerkljanski klerikalci, ni treba nobenemu bati.

g Iz Cerklj na Gorenjskem. Pred nedavnim časom zbrala se je v gostilni (salonu) za Slugovčevim podom ne preveč priporočljiva eksistenca velikašev cerkljanskih v posvetovanje, kako bi dali te preklicane liberalce v cajtenge. Kmalu po napovedani uri pripelje Gvantee svojega župana, takoj za njim pride znameniti jahč Petrovčevih šteng. Janez, o je prišel, pokazal je takoj svojo zmoglost; pravi: »Kar cev štefan ga prinesite!« Prišel je tudi on, ki se je ponašal kot vzor gospodarja, češ, mi smo mi. Neizogibni Janez II., mož z 999 johi boršta, ki sedi kakor kurji klopotec vedno za vabo tam v svojem gnezdu in čaka na svoj frakelj, je tudi prisostvoval ti slavni družbi. Janez II. je, kakor ponavadi, dremal in premišljeval, če mu mamica naredi svatbo. Medtem se nekdo oglasi, da je zunaj gorenjski pravdar. Mama pa vsa iz sebe zakriči: »Bog in ta svet križ božji, pravdarja pa k nam ne, sej smo komej jenjali. Pravde nas bojo ob vse pripravile. Pri nas ni grunt, pri nas je bajta. Janez II., ki ima samo boršta 999 johov, on se lahko pravda, zraven mu pa Mica zmeraj še kaj pogreje. Janez II., tolk ti pa morem reč zavolj pravde, da mi še nismo skoz.« Janeza II. ta dregljaj predrami in ker je v govorih sposoben, pravi: »Možakarji, to sami dobro veste, da sem jest sposoben, ta narbelj sim jest sposoben, toliko pa moram narekvat, da, če bi mi ta moja siroteca ne pomagala, tok nič ni. To možakarji sami dobro veste, da mi Mica pri čebelah in tudi drugod zmeraj na stran stoji. Možakarji, to sami veste, da imam jest samo z borštom, ki ga ni nič menj koker 999 johov, to sami veste, da imam dost opravt, samo jest imam gvavo, to se prav, pa ne za sovato. Posebej imam pa še part ukrevlji, tisti pa Mici velikrat nadlego deva. Pa veste možakarji, to moram še tud nadaljevat, da za otročiće, ki jih imava, hvala bogu. čez gvavo, mi zdey še nič cajt ne ostaja, da bi jih očenaš učil. Kaplan Hrovat, ki je vaje vina, ga kar nato en glaš zlije, pa ravip: Vi Garenci, samo govorite od velikih borštov, samo ženske znate trpinčit in z deljam preobkladat, za otroke se pa ne zmenite. Okrog lejtate kakor zbesneli. Kdor je oče, se mora vendar pokazat, pa ne pustiti otroka v tuji reji. Novi župan, Gvavčev komarat, se oglasi in pravi: Jaz pravzaprav še do sedaj vedel nisem, kje se dobe otroci. Zadnjič mi pa stari župan, kar tebi nič, meni nič, privleče že pet let starega otroka iz farovža, pa ga obesi meni na vrat — češ, tvoj je. Moja

sedanja žena ni pravzaprav nič ta prava za to, lohka tudi, da je mene Amerika pokvarila, sedaj pa imam vseeno otroka — čez sedem let vse prav pride. Skušal bom tega poba po navku kaplanovem izrediti za mojega naslednika, magari tudi za župana cerkljanskega, samo do gosp. kaplana imam eno prošnjo. Vsi tukaj zbrani dobro veste, da jaz, kar se županovanja tiče, ne znam čisto nič. Zaslepljen sim bil, da sim prevzel to službo župana, in to vse v svojo nesrečo. Sedanjemu kaplanu pa, če ga prav zelo veseli županovati, ne morem vsega zaupati, ker se mu večkrat dvojno vidi. Če misli kaplan pri županstvu pomagati, naj pusti pijačo, drugači naj se pa nikar ne vtika zdravno. Jaz moram dobiti eniga sposobnega, če ne, bo vse vzel hudir. Ja, možakarji, od začetka sva midva z Jančetam misliva, da bova midva to reč imeva v rokah. Jest sim sposoben za to, Janče pa tud. Pa tlet, že nisva imela sreče, pravi Janez II. Preden pa zdey ta reč okol pride, veste možakarji, bova pa midva z Jančetom že prestara. Do konca tega modrovanja je eden vedno molčal, potem se pa oglasi in pravi: Tok gospodarite, koker jest gospodarim, bo pa vse prav. Če kdo kakšno koso kje vkrađe, ker kupiti se mora, če je dobra. Če uboš smreke rasejo, ni treba prašat, čigave so. Kar za posekat so, da jih kdo drug ne poseka. Kdor prvi pride, prvi melje. Župan, ti menda imaš sina, podučuj ga, da naj domu kar največ more prinese. Hiša bo potem na dobrim in kar se mlad navadi, tudi star zna. To so lastnosti dobrega gospodarja, katere je govornik kot vzor dobrega gospodarja ti slavni družbi priporočal. Amen. Sklep, kaj bodo pisali in koga bodo v cajtenge dali, prepustili so po daljši debati gospodoma kaplanoma s pristavkom, da imata kaplana za to največ časa, **namreč 24 ur vsak dan.** Tudi to je pozneje pravdar omenil, menda skozi okno, da v Grad naj kaplana nikar ne hodita, ker tam nekje lintvern v brlogu živi, da se domov ne bosta od strahu po zadnji peljala, kakor Breclnik ob svojem času.

g Iz Cerklj na Gorenjskem. Ni ravno moj namen blatiti občincev cerkljanskih, pa vendar resnici na ljubo moram reči, da tako, kakor se je sedaj pričelo, pa tudi ne bo šlo. V občinski odbor izvolilo se je na predlog ondotnih faricelnov večina same kimavee in analfabete. Vprašam le, ali je tak mož, kakor je Kaje iz Češnjevke, za odbornika sposoben? Saj ne ve, ali hodi po glavi ali po svojih nogah. Ali je Jeras iz Šmartna že katerikrat odrpl usta, drugega že še ni pokazal, kakor komu zobe. Petrič iz Brnika ne pregovori nič, razun kadar se pridusi. Drugikrat pa samo farjem miga. No, saj mu bodo kmalu vse pojedli. Spodnjebrniški odborniki, ki žive od občine, so tudi odločilni glasovi v občinskem odboru. Bostič, ki mu žena šteje gumbe in narekuje, kako naj se računi v občini izdelujejo, velja tudi samo, da vča-

sih kaplane nafutra; potem je pa dober kristjan, čeprav včasih kje za oglom na bolj prijeten način poagitira za razporoko. Kakor navedeno, vsak lahko spozna, da se občinski odbor izredno odlikuje v moralnem, kakor v gmočnem oziru. Pri volitvi župana se je pa še posebej pokazal slabega s tem, da je izmed slabega izvolil najslabjšega za župana. Ta izvolitev je gotovo strankarstvo, ker je neki odbornik, oziroma svetnik hotel pokazati s tem svojo mogočnost, češ, moja mora veljati. Ostali odborniki, kaj hočete res ostati same glave brez jedra? Pri prvi občinski seji bode na predlog nekega koritarja gotovo izvolili neke izvoljenke krilo za častnega občana, ki bo viselo v Gvantičevi hiši, sedaj občinski pisarni, vsem takim samostojnim »možem« v slavo in izpodbudo.

d Iz Črnega grabna. V Št. Vidu je zopet oživel pevski zbor »Zarje«. Petje vodi učitelj v Št. Vidu, gosp. R. Knez. Dosedaj je okrog 25 pevcev. Le krepko naprej! — **V Lukovici** so se vršile v ponedeljek dopolnilne občinske volitve za odbornika v I. razredu. Izvoljena sta od naprednjakov gg. **Ferdinand Mali** in **Fr. Kremžar**, oba iz Lukovice. Alojzij Cerar je popolnoma sfrčal. Tako se godi tistim, ki so uskoki! — Tudi v Št. Vidu se vrše v kratkem volitve in sicer za I. razred tri, za III. razred en nov odbornik. — **V Blagovici** že cel mesec ni nobenega učitelja, zato so otroci prosti obiskovanja šole. — Tudi v Št. Gothardu je zaprta šola zaradi bolezn gospoda nadučitelja Slaparja, ki ima baje egiptovsko očesno bolezen in se zdravi v bolnišnici. — **Državna podpora** počasi prihaja kmetovalcem. V občini Zlatopolje so dobili polovico krmil nerabnih in jih kmetje niso hoteli prevzeti, »Gospodarska vzeza v Ljubljani jih pa tudi noče nazaj. Sploh je pa cela podpora le pesek v oči. Kako malo jih dobi, in še ti v pav majhni množini. — V **Trojanah** so aretirali orožniki nekega kubikarja, ki je neko omoženo žensko hotel posiliti. Oddali so ga okrajnemu sodišču na Brdu. — **Toplo vreme** je privabilo na dan sto in sto pomladnih cvetic. Mnogi kmetje so začeli že pred več dnevi orati in sejati. Tudi krompir so že ponekod podorali. Vrane letajo za orači in vpijejo svoj kra, kra, kakor v pravi pomladi.

d Iz Blagovice. Naš gospod župnik Hartman je sila hud klerikalen agitator. Letos ima že vso zimo dosti dela z volitvami. Komaj se minule občinske volitve, pa je imel revež zopet delo z volitvami v trgovsko in obrtno zbornico. Nagovarjal in pestil je volilce na vse načine, da bi njemu dali glasovnice. Celo velikonočno izpraševanje je porabil skoro samo za to, da je čez liberalce govoril. In iz »Slovenskega Doma« je bral vse, kar je bilo o njem notri. Kmetje smo se mu pa skrivši muzali in si mislili: Kaj pa se vtikaš v volitve, saj nisi za to postavljen v Blagovico. — Še nekaj nam ni prav! Že cel mesec ni šole. Otroci imajo sedaj čas hoditi v šolo,

pa ni učiteljice, poleti pa bodo morali hoditi vsak dan, ko jih bomo za delo rabili. Ravno narobe. Gosp. župnik naj nam rajši preskrbi stanovitnega učitelja, kakor pa da samo čez liberalce zabavlja.

o Notranjske novice o

n Od Sv. Jošta nad Vrhniko. Pri nas so občinske volitve pred durmi. Naši nasprotniki imajo silno veliko dela. Našega gospoda župnika tako silno jezi, da se je na prižnici zmotil, ko je en par oklicaval. Ljudje so se mu pa smejali. Pustite jih, saj ne vedo kaj delajo, je rekel Kristus, tako tud mi pravimo: Pustite jih in volite može, ki jih vam bo nasvetovala naša napredna stranka. Prihodnjič kaj več.

Somišljenik - napredujak.

n Občinske volitve v Planini pri Rakeku. Dne 14. februarja so se vršile pri nas občinske volitve, ter je po hudem boju izšla kmečka napredna stranka iz istih kot zmagovalka, kajti v novem odboru se bo nahajalo 10 naprednih in 8 nasprotnih odbornikov. Kar stoji Planina, ni bilo še takega boja. Ako se vzame v poštev, da se je borila napredna stranka proti dvema sovražnikoma, namreč proti farovžu in mogočnemu vplivu grajščine, potem se sme reči, da takega uspeha si ni priborila dosedaj nikaka občina na Kranjskem. V stranske vasi, katere imajo tudi volilno pravico v naši občini, sta bila poslana od grajščine dva uslužbenca, katera sta v imenu grajščine pobirala pooblastila, izkaznice in glasovnice. Akoravno je imela napredna stranka že poprej od dotičnih pooblastila, so se vendarle vdali pritisku grajščinskih ter jim izročili nova pooblastila ter legitimacije in glasovnice. Ker ni pomagalo nobeno farovško sredstvo več, postavil je župnik Rihar v I. volilnem razredu na prvo mesto knezovega gozdarja g. A. Körbla ter se potem skril za njegov hrbet na tretjem mestu, misleč, da prode-re s to nakano. A tudi to ni pomagalo. Zvrnil se je Štefan, pri padcu pa je tudi podrl njegovega prednika g. A. Körbla. Po Planini so pa agitirali gorečniki Rus-minister, njegov »Malenski kameleon« ter farovški priganjač Zima in jekovski snubač osamele dekle. Ker se čez dan niso upali agitirati okoli zavednih Planincev, zbrali so si za to početje temno noč, a vzlic temi je odsevala »Malenskemu kameleonu« rdečica sramote in izdajalstva z obraza. Tudi drugi kameleon iz Malnov je skrivoma agitiral za klerikalce ter na dan volitve celo prišel volit s pooblastilom za kolarje. Agitirali so dalje: cerkovnik, kaplan, župnik in celo škof (iz Jekovce) ter veliko drugih. Celotni Nemci »Los von Romovci« in protestantje so vrgli svoj rog v koruzo ter trobili v klerikalnega sramota! Jasni se v tej, toliko časa zatirani Planini, in kolikor dlje časa bodete ljudstvo zatirali, v toliko večji sili pride izbruh na dan, a takrat bo prepozno za jadikovanje.

Mi napredni kmetje pa naprej po načrtani poti do popolne zmage.

n »Kmečka napredna stranka v Planini« naznanja vsem somišljenikom, ako bi se vršile nove občinske volitve, da nimata nikake pravice pobirati za njo pooblastila ali legitimacije Ivan Modrijan in Andrej Milavec, oba iz Malnov, ker ona sta somišljenika in agitatorja klerikalne stranke.

n Postojnski lovci, ki so priredili dne 10. februarja t. l. plesno zabavo, so čisti preostanek te veselice, v znesku 23 K, naklonili »Podpornemu društvu za učence meščanske šole v Postojni«. Za ta dar izreka velikodušnim lovecem iskreno zahvalo: Josip Brinar, t. č. predsednik Podpornega društva.

n Iz Suhorja. Zegnana posoda v 7. številki »Obrekovalca« (recte »Lažiljuba«) se sili s podpisom, češ da niso zajci. Zajci, čeprav nedolžni, beže, ali oni, ki ga je treba večkrat na voz nakladati, pod pazduho nositi in celo na posteljo nositi, ni zajcu podobni, marveč onemu, ki ima kljukast rep. Če bi masla ne imel in sicer od »božje kaplje«, bi gotovo ne bil pred dvema leti o Veliki noči imel nos zakrpan in še letos o njegovem guganju pri vseh treh mašah bi se gotovo ljudje in otroci ne bili osem dni pogovarjali, da se je bilo v cerkvi katastrofe bati. Zakaj je čevljev v snegu na poti ostal? Kakšno plačilo si dal staremu mežnarju, ki te je tolikokrat kot vrečo pepela nosil? Kje naj iščemo vzroka takih preprirov in tudi zamujenih maš? Alkohol! Liberalcev ni pri nas nič; pijancev pa dosti v tvoji čedi, in ti, Tonče, si jim general. — Za svoj poklic bi se kaj pobrigal in ovce pasel; malo manj vina, krave in breje svinje pusti, pa bi bilo dobro. Če ne, bodo kmalu podpisi. — Ne generalček, pa tudi ne kravar.

Ostali slovenski kraji

o Iz Trsta. Dne 17. t. m. je bil na staroslavnu Karlovem vseučilišču v Pragi promoviran g. Anton Vekoslav Delak, sin znanega in uglednega tržaškega narodnjaka, kovaškega mojstra in sodnijskega presojevalca gosp. Jerneja Delaka, doktorjem prava. — Čestitamo!

o Iz Colorada v Ameriki. Somerset Colorado, Sev. Amerika. Cenjeni gospod urednik »Slov. Doma«. Čitam skoro vsak list »Slov. Doma«, a ne vidim nikoli nikakega dopisa od tukaj iz daljne Severne Amerike. Hočem se torej oglasiti vseeno jaz iz naše zimske, gorate srebrne države Colorado. Namreč tukaj iz naše slovenske naselbine Somerset Colorado nas je Slovencev približno 70 do 80. In se prav dobro zavedamo v slovenščini in napredkih. Namreč imamo Podporno društvo za slučaj nesreče, ki pripada le Slovenski svobodomiselnih podporni zvezi, ki ima glavni sedež v Chicagi Ill., in ima dosedaj 91 krajevnih društev, pa je bilo šele leta 1908.

ustanovljeno, inkorporirano leta 1909. Nadalje ustanovili smo pretečeno leta 1911 decembra slov. knjižnico, ki tudi dobro napreduje. Zima nas je tudi precej dobro obiskala. Snega ravno ni bilo preveč, a mraza pa dovolj. Kar se tiče delavskih razmer, so dosedaj precej ugodne. Delamo v premogovih rovih in še v nedeljo hočejo kompanisti, da bi delali, da si bolj polnijo svoj mošnjiček z zlatimi tolarčki. Seveda ubogi delavec pa mora delati, drugače pa idi naprej za delom, da si prisluži za pošten kruh. Pa včasih si vseeno napravimo nedeljo v veseli slovenski družbi. To naj bode za danes, ako mi ne vržete tega dopisa v uredniški koš, potem se še kaj oglašim iz te naše slovenske naselbine Somerset Colo. Obenem pa pozdravljam vse znanee in prijatelje v stari domovini in tukaj v Zedinjenih državah. Tebi list, »Slov. Dom«, pa obilo uspeha in napredka.

K. Erznožnik.

Ne v Južno Ameriko!

Zadnji čas so začeli vabiti v Argentini- nijo v Južno Ameriko ruske in avstrijske delavce agentje s tem, da so jim lagali o dobrih razmerah v Argentini. Proti tem lažem se je oglašil celo polvladni ruski časopis »Novoje Vremja«, kjer poznavalec argentinskih razmer nekako tako-le poroča:

»Pred vsem je treba oporekati temu, da se obljublja kmečkim delavcem v Argentini kar cel raj. Navaja se neresnične številke, ki bi mogle zapeljati nad 10.000 kmečkih delavcev na pustolovsko pot v Argentini. Slovanski delavci imajo vrhu vsega premagovati še jezikovne težave radi španščine, ki se tam govori, težave, katerih laški delavci radi podobnosti laščine s španščino ne čutijo tako zelo.

V Argentini se žanje v mesecih od listopada do sušca, in se najema delavec samo za ta čas. Toda pot v Argentini traja skoro cel mesec in je zelo naporna. Kmečko delavstvo je nagnjeno na morju k boleznim, tako da prihaja na lice mesta telesno popolnoma izčrpano. Pot tja in nazaj velja okrog 625 kon in traja skoro dva meseca. Nenavadno podnebje in južna vročina v Ameriki zelo otežkoča delo delavcu, ki mora delati v akordu. Znaten del tistih, ki so prvokrat v Argentini po navadi hudo oboli. Posebne težave povzročajo mnogoštevilne južne muhe, ki ležejo jajca v noge, nos in ušesa ter povzročajo s tem hude bole. Nevarnost bolezni povečuje še nenavadna hrana. Plačo agenti vedoma zelo pretiravajo. Trdijo, da se zasluži po 14 K na dan. Tako plačo pa dobe le izvežbani delavci na kosilnem stroju in kurjači pri mlatilnici. Navaden delavec zasluži na dan povprečno po 3:25 ub. t. j. okrog 8 K, od česar pa za najnujnejše potrebe porabi radi tamošnje draginje najmanj 2 K. za celo sezono zasluži ročen akordant po 410 rubljev (rubel = 2 K 50

vin.), 250 rubljev da za pot, 125 rubljev zapravi, tako da ima po petmesečnem trdem delu in dvamesečni morski vožnji okrog 92 K zaslužka, če namreč — varčuje in ne zboli. — Parobrodne družbe in železnice zaslužijo pri tem največ. Delavci pa pridejo domov izsesani, bolelni in brez denarja, nezmožno za delo nekaj mesecev, ravno ko je v Evropi žetev. Ruska rodovitna polja v Evropi in Sibiriji čakajo na pridne delavske roke, tako da bi bilo greh izvažati te sile za morje in jih pustiti tam pomoriti od zavratnih bolezni . . .»

Naj bi to upoštevali naši delavci in naši — uradi.

LISTEK.

Sijajen uspeh predavanja.

»Včeraj sem imel v gostilni predavanje, kako bo takrat na svetu, ko ljudje porabijo ves premog.«

»Ali je vaše predavanje kaj vplivalo na občinstvo?«

»Čudovito! Takoj mi je nekdo iz strahu pred groznimi mrizi, ki tedaj nastanejo, ukradel kožuh.«

Uboga soproga.

»Kdo bi si mislil, da se ta-le županova Ivanka tako nesrečno omoži.«

»Koga je pa vzela?«

»Gospoda Cveka.«

»Ali nima dobre službe?«

»Ima.«

»Ali je pijanec, kvartopirec in sirovina?«

»Ni, ampak v društvu štedilcev je.«

Poezija med faloti.

Tako torej, ti me ne pustiš v moje sree, Neža?«

»Ne morem, Matevž, moje srce je zaprto na tri ključke.«

»Ampak tistega kruljavega Florijana si pa spustila notri?«

»O ne, ampak to je star tat, ki se je utihotapil notri z vitrihom.«

Mraz med dijaki.

»Janez, ne hiti tako, jej ričet bolj počasi, da se pri njem malo ogrejeva.«

Resnica v resnici.

Varuj se dveh pretiranosti: oboževati človeško mnenje in zaničevati je. Imamo srednjo cesto med prikimavanjem na vse in zametavanjem vsega.

Do resnice ne moremo priti vedno za isto ceno. Kupimo jo, če je mogoče, za vsako ceno, ne prodajamo je pa za nobeno.

Uganka.

»Kaj je to: Kovinasto žrelo, bruha nesrečo, ljudje beže, države tekmujejo v izdelovanju?«

»No, topovi.«

»O ne, gramofoni.«

Iz književnosti.

Mož (igralce na čitalniški veselici, deklamira svojo vlogo iz igre prisatelja Pomišljaja):

»Na nasvete, naj se pred ženo tresem, odgovarjam s krepkim smehom.«

Njegova žena (prileti iz kuhinje): »Kaj praviš? Ti že pokažem, tako-le otrešati gobec.«

Mož: »Ampak, srček, vsaj jaz samo deklamiram pisatelja Pomišljaja.«

Žena: »No, čakaj, jaz mu že posvetim! Kar povej, kje stanuje? Takoj popolne grem tja in povem to njegovi ženi.«

Člani planinskega društva.

Gospodična je naredila v spremstvu lepega sodnika izlet v gore. Vse gre lepo, razpoloženje izvrstno, in na vrhu Triglava jo vodnik poljubi.

»Predaleč sva šla!« vzklikne gospodična.

»Saj res!« reče vodnik. »To bi bilo šlo tudi v dolini.«

Zrakoleteva latinščina.

»Pred eno uro sem preletel iz Tripolisa. Tam sem bil v laški vojni službi s svojim zrakoletom. Človek božji, to sem skušil.«

»Aha, to imate od tega luknje v podplatih, ko so vam Arabci od spodaj gor vanje streljali?«

Volilni humor.

Bilo je pri zadnjih volitvah na Nemškem. Neka stranka je dala na izvesni deski vse prelepiti z volilnimi lepaki. Eden je prišel ravno čez lepak gledališča varijske (velikomestna »nobl« - komedija), ki je spodaj še malo ven gledal. Občinstvo je lahko bralo:

»Volite samo naše kandidate! Samo mi smo pravi zastopniki ljudstva!« Pod tem pa:

»In vsak teden drug program! Vsi popokate od smeha!«

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Biser

med vsemi žitnimi kavami je

Franckova Perl-rž.

I Vsak požirek iz škodelice potrjuje :-: premoč te fine kakovosti. :-:

K vsaki

žitni kavi pa je, da se doseže v resnici poln okus in lepa, okusna barva, treba pridejati malo porcije

pravega zagreškega: Franckovega: pridatka za kavo.

Obe vrsti se dobijo v vsaki :-: špecerijski trgovini. :-:

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 24. februarja 1912.

Trst: 4, 8, 3, 14, 24.

Linc: 22, 32, 16, 18, 78.

Dvignjene v sredo, dne 28. februarja 1912.

Praga: 8, 22, 77, 69, 78.

Sadnega drevja

večje število, lepega, oddam za to spomlad. Cene primerne, po dogovoru. Kdor si želi kaj saditi, naj z zaupanjem naroči pri meni. Andrej Hafner, Dorfarje št. 14 pri Skotji Loki. 20

Žrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste	1	80	2	—
1 " " " II. "	1	60	1	80
1 " " " III. "	1	20	1	70
1 " telečjega mesa	1	72	2	—
1 " praščjega mesa (svežega)	2	—	1	90
1 " " " (prekajenega)	2	—	2	20
1 " koštrunovega mesa	1	50	1	60
1 " jagnjetovega mesa	0	—	0	—
1 " kozličevega mesa	0	—	0	—
1 kg masla	2	50	2	60
1 " masla surovega	2	40	2	50
1 " masti praščje	2	10	2	16
1 " slanina (špeha) sveže	1	72	2	—
1 " slanina prekajene	1	90	2	—
1 " sala	1	80	1	90
1 " surov. margarinkega masla	—	—	0	—
1 " kuhan. margarinkega masla	1	90	2	—
1 jajce	—	08	—	9
1 l mleka	—	20	—	—
1 " " posnetega	—	08	—	10
1 " smetane sladke	—	0	—	—
1 " " kisle	—	80	0	90
1 kg medu	1	40	1	60
1 " čajnega surovega masla	3	27	3	60
1 piščanec	1	50	1	90
1 golob	—	46	—	50
1 raca	2	40	2	60
1 gos	6	—	6	50
1 kapun	3	60	3	80
1 puran	6	50	7	—
100 kg pšenične moke št 0	35	60	—	—
100 " " " 1	36	20	—	—
100 " " " 2	35	80	—	—
100 " " " 3	35	—	—	—
100 " " " 4	34	30	—	—
100 " " " 5	33	60	—	—
100 " " " 6	32	60	—	—
100 " " " 7	30	—	—	—
100 " " " 8	20	—	—	—
100 " koruzne moke	25	—	—	—
100 " ajdove moke I.	47	—	—	—
100 " ajdove moke II.	45	—	—	—
100 " ržene moke	32	—	—	—
1 l fižola	—	28	—	36
1 " graha	—	36	—	40
1 " leče	—	32	—	36
1 " kaše	—	24	—	26
1 " ričeta	—	20	—	22
100 kg pšenice	24	—	—	—
100 " rži	22	50	—	—
100 " ječmena	20	—	—	—
100 " ovsa	21	50	—	—
100 " ajde	22	—	—	—
100 " prosa belega	19	50	—	—
100 " " navadnega	—	—	—	—
100 " koruze	21	—	—	—
100 " činkvanta	22	—	—	—
100 " krompirja	9	—	9	50

Lesni trg.

Cena trdemu lesu 9-50 do 10 K.
Cena mehkega les 7-50 do 8 K.

Trg za seno slamo, in steljo.

Na trgu je bilo

voz sena

" slame

" stelje

" detelja

6 60 6 50

5 — 5 50

2 10 2 20

6 50 7 —